

عنوان ارائه:

نرخ بهره، ابزاری فراموش شده در سیاست‌گذاری اقتصادی

بررسی تحلیلی بازار و پیش‌بینی

نام ارائه‌دهنده:

دکتر داود سوری

قدرت
پیش‌بینی
بگیرید

همایش چشم‌انداز
اقتصاد ایران ۱۴۰۴

۵ و ۶ اسفند ۱۴۰۳ - تهران، هتل المپیک

Iran Economy
Outlook Conference

February 23 - 24 th, 2025 - Olympic Hotel, Tehran

فهرست مطالب

- چرائی وجود نرخ بهره
- چرائی کنترل نرخ بهره
- عوارض کنترل نرخ بهره
- روشهای کنترل نرخ بهره
- بی اثری و تناقضات نرخ بهره در ایران

چرا نرخ بهره؟

• نرخ بهره

• هزینه تامین مالی : ارجحیت مصرف حال بر مصرف در آینده

• ذخایر قانونی

• هزینه های بالاسری و مالیات

• ریسک

ریسک نکول

ریسک عملیاتی

ریسک بازار

• سود

چرا کنترل نرخ بهره

محدودیت‌های نهادی بازارها

- بازارهای مالی کم عمق
- رفتارهای غیررقابتی
- ترکیب نهادهای دولتی و غیردولتی
- بانک‌ها بخشی از گروه‌های اقتصادی هستند

محدودیت بر نرخ بهره برای سازگاری و حمایت از دیگر محدودیت‌ها

- قیمت‌های دستوری
- نرخ ارز و تجارت خارجی
- تولید و مصرف و سرمایه‌گذاری

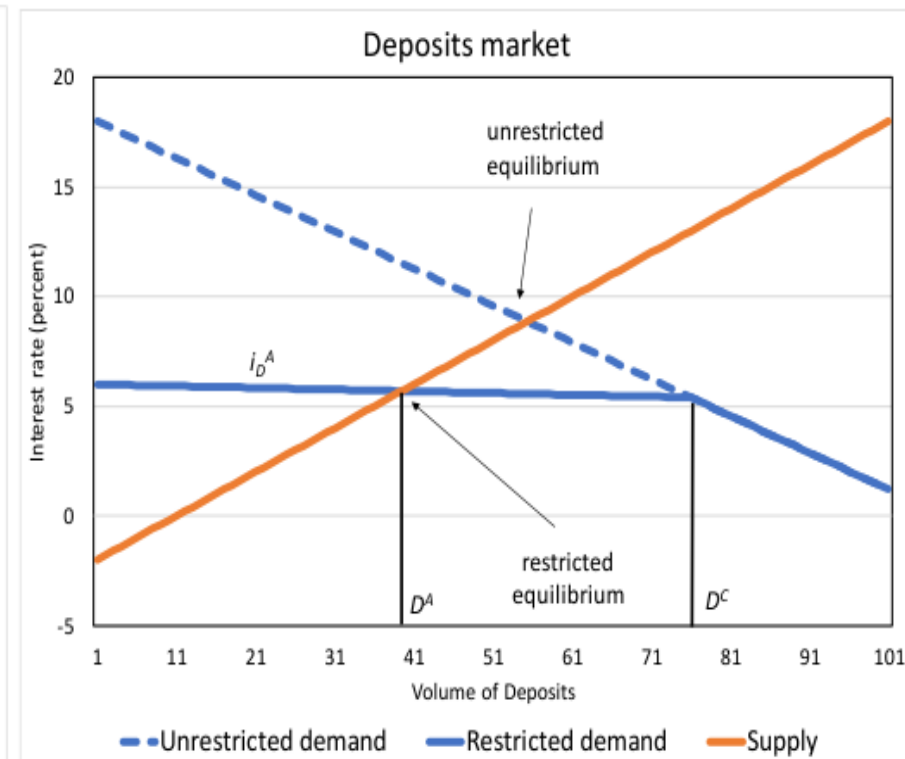
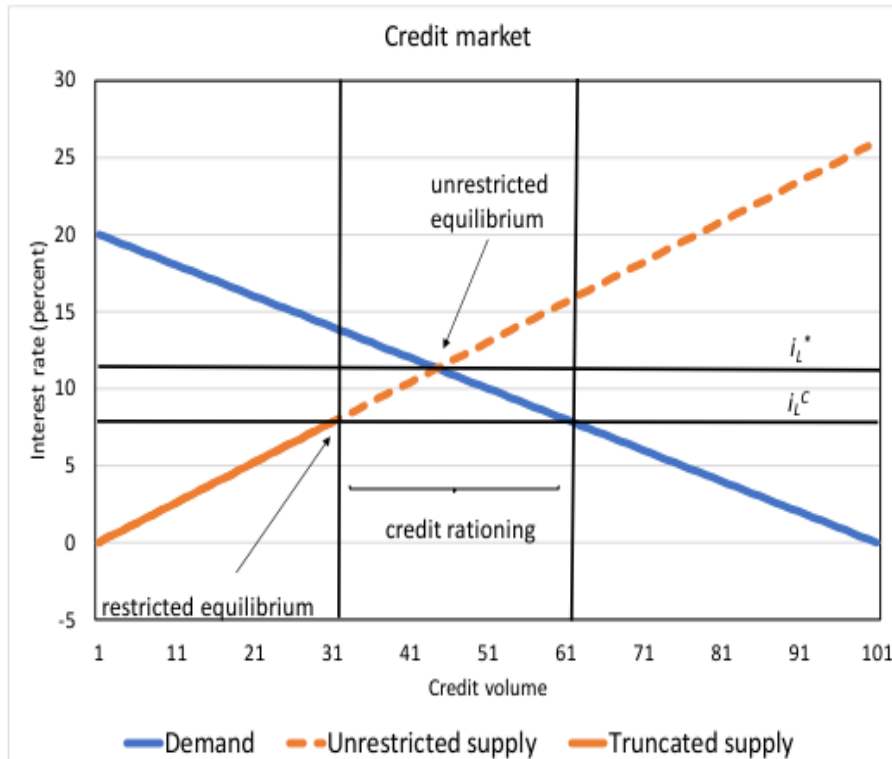
چرا کنترل نرخ بهره

کم کردن هزینه های:

- بدهی های دولت
- سرمایه گذاری ← ← محدودیت های مقداری یا نرخ های ترجیحی برای برخی بخش ها و یا صنایع
- گروه های اجتماعی کم برخوردار
- تامین منافع شخصی

کنترل تورم و انتظارات تورمی

عوارض کنترل نرخ بهره

عوارض کنترل نرخ بهره

۱- بانک ها چه می کنند:

- سعی در وضع نرخ های بالاتر در قالب کارمزد و ... می کنند
- در انتخاب مشتریان گزینشی تر عمل می کنند :
  - مشتریان کم ریسک ← بنگاه داری
  - مشتریان کم ریسک ← در تضاد با نوآوری است
  - مشتریانی که رابطه بلندمدت تری با بانک داشته اند
  - اعطای تسهیلات بر مبنای عوامل غیر اقتصادی

۲- در مقابل، دولت چه می کند:

- از توان نظارتی او بر بانک ها کاسته می شود
- مستقیم در اعطای تسهیلات دخالت می کند
  - به بانک می گوید به چه کسی تسهیلات بدهد و چه مقدار بدهد. ←← باز توزیع مالی
  - ممنوعیت پس انداز در بانک های خارجی
  - محدود کردن تسهیلات یارها و فین تک های حوزه اعتبارات
  - ....

عوارض کنترل نرخ بهره

۳- کاهش انگیزه پس انداز ←← افزایش تقاضا برای دارائی های غیر مالی و مصرفی

۴- مطالعات بین المللی نشان می دهند که کنترل نرخ بهره مانعی در مقابل رشد اقتصادی در حد کاهش ۰.۴ تا ۰.۷ درصدی نرخ رشد است.

۴- کاهش سرمایه گذاری بنگاهها از منابع درونی و انتقال منابع خود به بازارهای دیگر

۵- فساد و کلاهبرداری

عوارض کنترل نرخ بهره

۶ - چه کسانی از این سیاست زیان می بینند؟

- (a) کسانی که می توانستند در نرخ تعادلی بازار تسهیلات بگیرند اما به دلیل سهمیه بندی از بازار کنار گذاشته می شوند. ←← رفاه گم شده
- (b) پس انداز کنندگان خرد که ناگزیر به دریافت سود کمتر هستند. ←← تسهیلات گیرندگان خوش شانس!
- (c) پس انداز کنندگان بالقوه ای که به دلیل نرخ کم از بازار خارج می شوند. ←← رفاه گم شده

کنترل نرخ بهره در سطحی کمتر از نرخ تعادلی بازار یک عملیات باز توزیع مالی است که در آن بر کثیری به نفع قلیلی مالیات وضع می شود!

روشهای کنترل نرخ بهره

۱- تعیین سقفی بسیار بالا برای نرخ بهره به طوریکه محدودیتی برای بازار ایجاد نمی کند اما اجازه قیمت گذاری تهاجمی را هم نمی دهد. با تعیین نرخ پایه و تغییر آن سیاست گذار امیدوار است که بر نرخ بازار و رابطه بین بانک و مشتری تاثیر بگذارد.

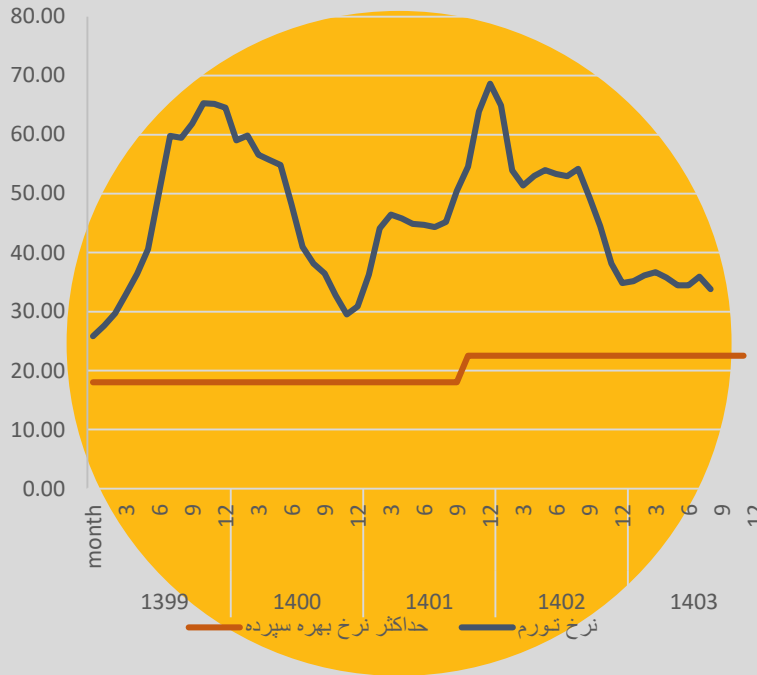
۲- انعطاف پذیر: در این روش سعی می شود که نرخ ها از تحولات بازار مستقل نباشند و در نزدیکی نرخ های بازار (در صورت وجود) تعیین گردند.

- نرخ پایه + مقداری ثابت
- نرخ تسهیلات و پس انداز با یکدیگر حرکت می کنند و دولت فقط فاصله بین آنها را تعیین می کند.
- نرخ های مختلف برای زیربازارهای متفاوت
- ...

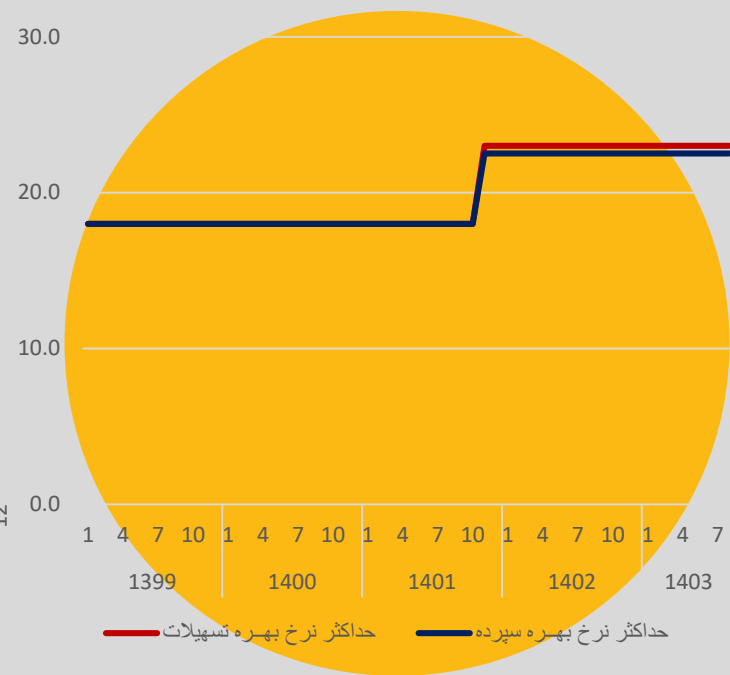
۳- تعیین نرخ ثابت

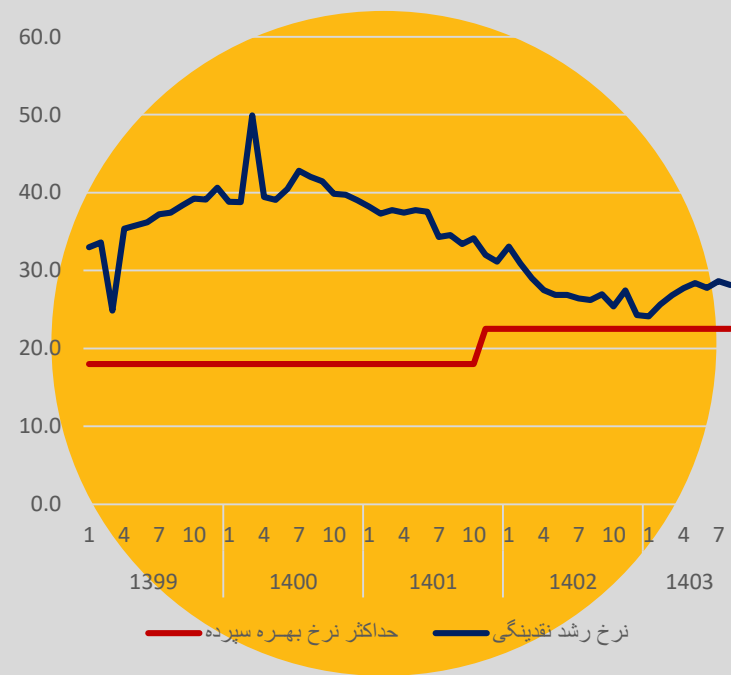
نرخ بهره: منفعل و تماشاچی

حداکثر نرخ بهره سپرده و نرخ تورم

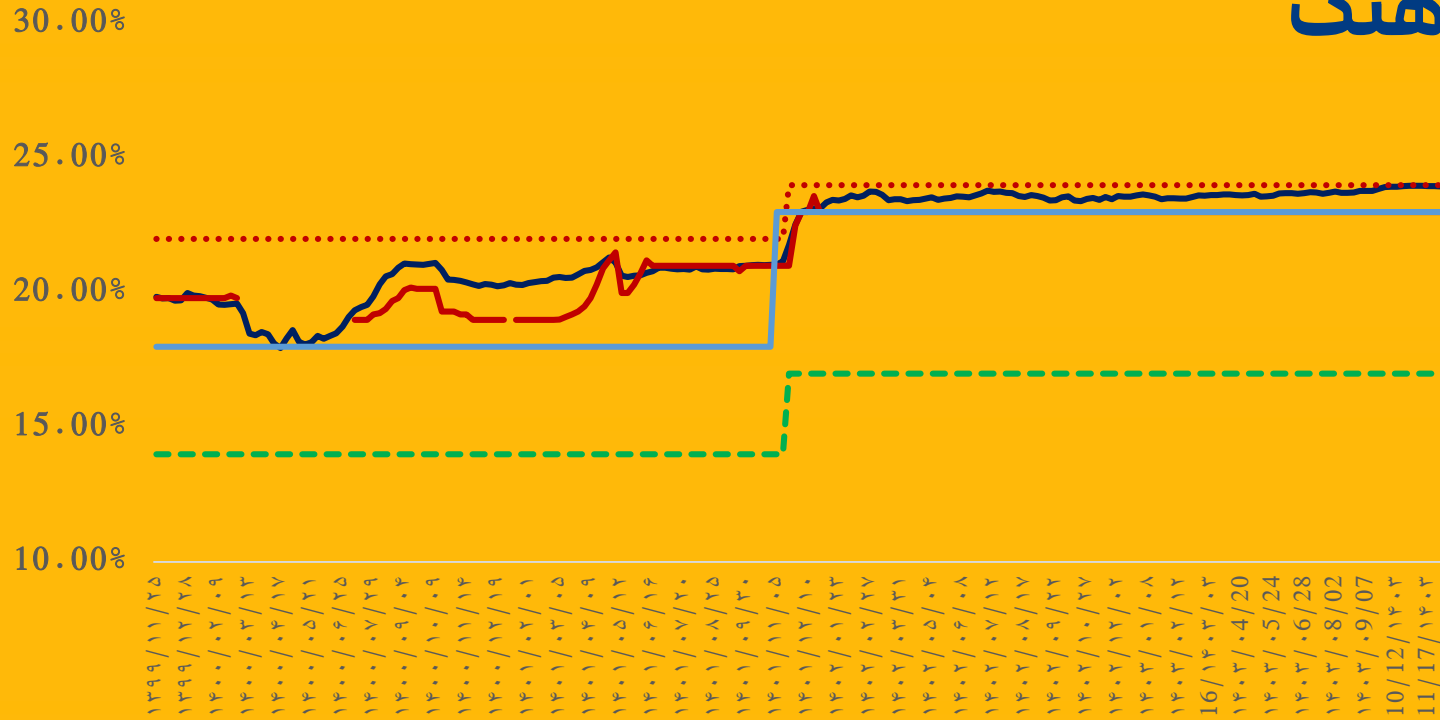
حداکثر نرخ بهره سپرده و حداکثر نرخ بهره تسهیلات

حداکثر نرخ بهره سپرده و نرخ رشد نقدینگی

نرخ بهره، ناموزن و ناهماهنگ

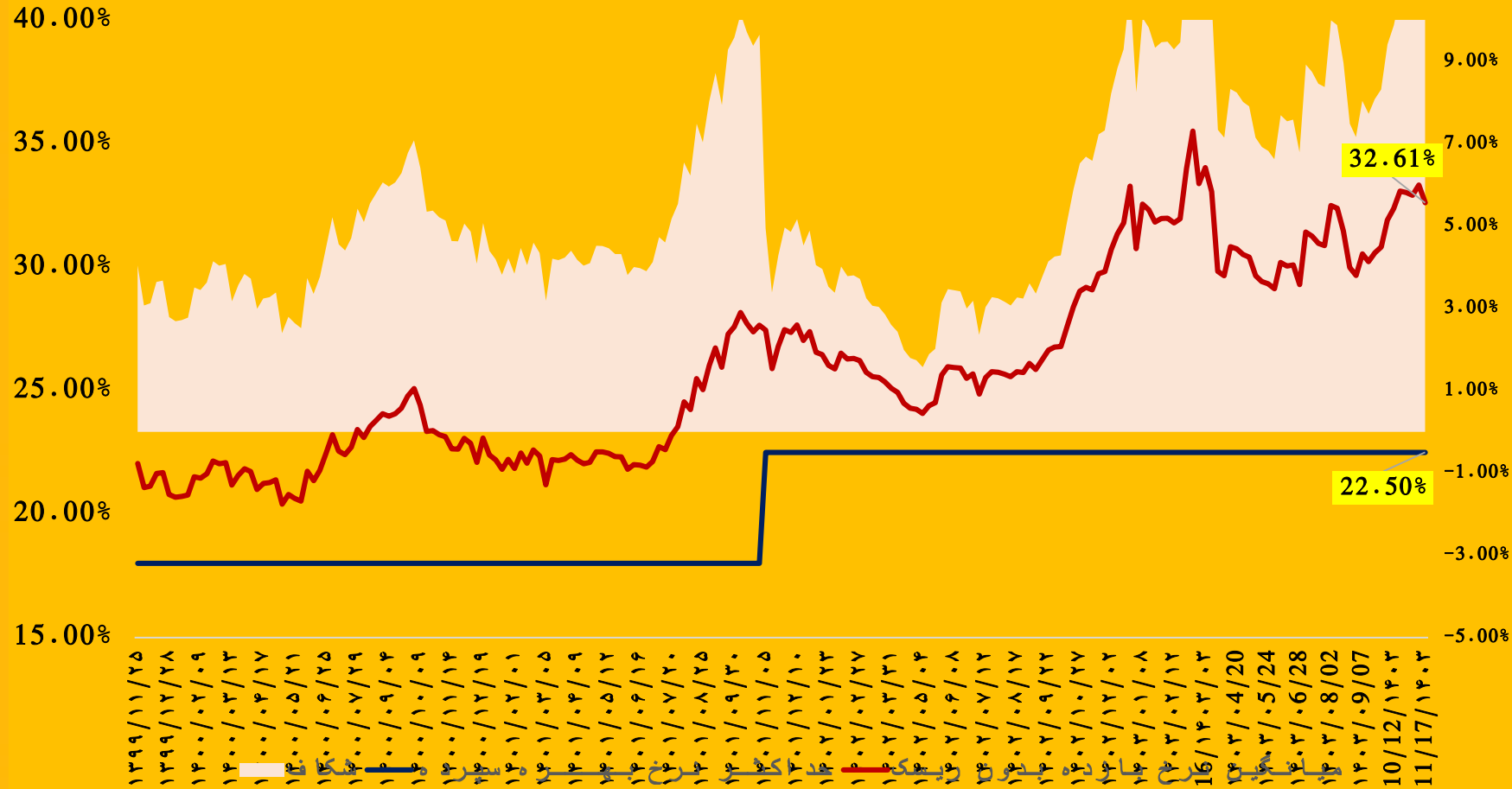

- نرخ بازار بین بانکی (%)
- حد اقل نرخ توافق با خرید (%)
- ..... نرخ اعتبارگیری قاعده مند (%)
- - - - - نرخ سپرده گذاری قاعده مند (%)
- حد اکثر نرخ بهره تسهیلات (%)

نرخ بهره، نا عادیانه

سیاس از توجه شما